

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічний
Кафедра слов'янської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Людмила СТАНІСЛАВОВА
30 серпня 2024 року

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Історія польського мовознавства

Освітньо-професійна програма Слов'янська мова і діалекти (переклад виключно), перша – польська

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Загальна інформація

Позивні	Зміст інформації
Викладач(і)	Терчинська Наталія Миколаївна
Профіль викладача	https://naa.khmn.edu.ua/course/view.php?id=5687
E-mail викладача(ів)	terchynskan@khmn.edu.ua ; natnata@ukr.net
Контактний телефон	097 766 05 43
Сторінка дисципліни в КСУ	https://naa.khmn.edu.ua/course/view.php?id=5687
Консультації	Офис: середн. – 3 пара, ауд. 4-314; онлайн: за необхідністю та окремим дозволенням

Характеристика дисципліни

Ступінь дисципліни	Форми навчання	Курс	Семістр	Загальний обсяг		Аудиторні заняття					Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Лекції	Льболюбівська робота	Приватні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	+ залок	Залок
В	Д	1	2	4	120	24	36	18	66			

Анотація навчальної дисципліни

Програмою навчальної дисципліни «Історія польського мовознавства» складається із тем, спрямованих на вироблення у студентів теоретичних лінгвістичних знань, зокрема вони знайомляться з історією світової лінгвістичної думки з метою з'ясувати місце слов'янського, зокрема польського мовознавства, аспіраційно та систематизують знання в галузі лінгвістичної термінології, знайомляться з напрямками розвитку польського мовознавства. Осередком зважає увагу на науковий доробок польських лінгвістів, де пропонується інформація про основні праці та діяльність польських лінгвістів, а також увага звертається на взаємозв'язок польського та українського мовознавства. Дисципліна викладається для магістрантів денної та заочної форми навчання психолінгвістичної спеціальності. Методи навчання: словесні (роповідь викладача, бесіда, пояснення, робота з текстом), вочільні (демонстрація реальних або зображених об'єктів, відео і їх спостереження), практичні (віпраи, завдання, тестування). Технології навчання: репродуктивні, проєктивні, інтерактивні, інформаційно-ком'ютерні, технології змішаного, перевернутого, дистанційного, контекстного навчання. Інструменти ІКТ (PowerPoint, MOODLE, ZOOM, контент YouTube, месенджери (Viber, координатним електронна пошта тощо).

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Поглибити знання студентів-філологів у галузі польського мовознавства, зокрема про розвиток польської лінгвістичної думки і її місце в історії світового мовознавства, про основні напрями наукового дослідження та актуальні проблеми польського мовознавства на сучасному етапі.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічний
Кафедра слов'янської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Людмила СТАНІСЛАВОВА

30 серпня 2024 року

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна **Історія польського мовознавства**

Освітньо-професійна програма **Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – польська**

Рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Торчинська Наталія Миколаївна
Профайл викладача	https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5687
E-mail викладача(ів)	torchynskan@khmnu.edu.ua; natatora@ukr.net
Контактний телефон	097 766 05 43
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5687
Консультації	Очні: середа – 5 пара, ауд. 4-334; онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Аудиторні заняття						Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	залік	іспит
В	Д	1	2	4	120	54	36		18		66	+	

Анотація навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Історія польського мовознавства» складається із тем, спрямованих на вироблення у студентів теоретичних лінгвістичних знань, зокрема вони знайомляться з історією світової лінгвістичної думки з метою з'ясувати місце слов'янського, зокрема польського мовознавства, поглиблюють та систематизують знання в галузі лінгвістичної термінології, знайомляться з напрямками розвитку польського мовознавства. Особливо звертаємо увагу на науковий доробок польських лінгвістів, де пропонується інформація про основні праці та діяльність польських лінгвістів, а також увага звертатиметься на взаємозв'язки польського та українського мовознавства. Дисципліна викладається для магістрантів денної та заочної форм навчання полоністичної спеціальності. Методи навчання: словесні (розповідь викладача, бесіда, пояснення, робота з текстом), наочні (демонстрація реальних або зображених об'єктів, явищ і їх спостереження), практичні (вправи, завдання, тестування). Технології навчання: репродуктивні, проєктні, інтерактивні, інформаційно-комп'ютерні, технології змішаного, перевернутого, дистанційного, контекстного навчання. Інструменти ІКТ (PowerPoint, MOODLE, ZOOM, хостинг YouTube, месенджери (Viber, корпоративна електронна пошта тощо).

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Поглибити знання студентів-філологів у галузі польського мовознавства, зокрема про розвиток польської лінгвістичної думки і її місце в історії світового мовознавства, про основні напрями наукових досліджень та актуальні проблеми польського мовознавства на сучасному етапі.

Завдання дисципліни. Розширити загальнолінгвістичну підготовку філологів, поглиблено вивчити проблеми історії польської філології, схарактеризувати основні напрями її розвитку; з'ясувати принципи розвитку польської мови у взаємозв'язку із науковими поглядами, здобути знання про відомі постаті польського мовознавства; схарактеризувати основні польські праці, які заклали основи розвитку лінгвістики як науки; означити вплив польських мовознавців на розвиток української мовознавчої науки і навпаки; навчити студентів-магістрів узагальнювати отримані філологічні знання.

Очікувані результати навчання.

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен вміти **давати** оцінку основним здобуткам та досягненням польського мовознавства протягом усього періоду його розвитку; **характеризувати** теоретичні положення лінгвістичних концепцій різних мовознавців; **орієнтуватися** в сучасному слов'янському лінгвістичному середовищі; **знати** основні праці лінгвістичного спрямування, видрукувані протягом різних історичних періодів; **володіти** знаннями про історію виникнення польського мовознавства, розвитку досліджень із загального мовознавства; **знати** стан наукового вивчення слов'янських і неслов'янських мов; історію становлення основних розділів мовознавчої науки; **усвідомлювати** внесок польських науковців у розвиток слов'янської лінгвістики; **мати** уявлення про перші граматики і словники польської мови та їхню роль у розвитку польського мовознавства.

Тематичний план дисципліни і календар його виконання

Таблиця 3 – Тематичний план дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год	Література
1	2	3	4	5	6
1	Предмет мовознавства як науки (лекція-бесіда)		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	3	1, 2; 3, 7.
2	Інтердисциплінарні галузі мовознавства	Предмет мовознавства як науки	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка повідомлень. Виконання ТК	3	1, 3, 7.
3	Історія лінгвістичної думки: античні традиції (лекція-конференція)		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	3	1, 2; 3, 7.
4	Порівняльно-історичне мовознавство у Польщі (лекція-візуалізація)	Історія лінгвістичної думки	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття (можна підготувати відеопроєкт). Виконання ТК	3	1, 2; 3, 7, 28.
5	Розвиток польського мовознавства (лекція-візуалізація)		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	3	2; 3, 5, 7.
6	Основні напрями сучасної польської лінгвістики. Інтерлінгвістика	Розвиток польського мовознавства як науки	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання ТК	3	3, 7.
7	Генеалогія польської мови. Старопольський період розвитку мовознавства. (лекція-конференція)		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	4	4, 5, 7, 21, 25
8	Польські діалекти: їхні ознаки, поширення і	Генеалогія польської мови.	Опрацювання теоретичного матеріалу.	4	4, 5, 7, 21, 25

	вплив на польську літературну мову.	Старопольський період розвитку мовознавства.	Підготовка до практичного заняття (відеопрезентації). Виконання ТК.		
9	Мовознавство у середньопольську добу: розвиток орфографії та граматики (лекція-конференція)		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	4	4, 6, 7, 8, 9, 12, 15, 28
10	Лексикографічні надбання середньо польського періоду	Мовознавство у середньопольську добу	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Написання есе.	4	4, 6, 7, 8, 9, 12, 15, 28
11	Мовознавство у добу Нової Польщі (лекція-конференція)		Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	4	4, 7, 8, 9, 12, 14, 16.
12	Основні лексикографічні праці новопольської доби	Мовознавство у добу Нової Польщі	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Написання тез.	4	4, 7, 8, 9, 12, 13, 14.
13	Розвиток польської граматики у новопольський період (лекція-конференція)		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	4	4, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16
14	Формування орфографічних норм у добу Нової Польщі (на прикладі наукових праць)	Розвиток польської граматичної та орфографічної думки в новопольський період	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до ТО.	4	4, 7, 8, 9, 12, 14, 16.
15	Новітній етап розвитку польського мовознавства		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	4	4, 5, 7, 12, 13, 14, 28.
16	Польська лексикографія ХХ ст.	Новітній етап розвитку польського мовознавства	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання ТК	4	4, 5, 7, 12, 13, 14, 28.
17	Когнітивна лінгвістика як мовознавчий напрям (лекція-диспут)		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання КР	4	2, 7, 12, 18, 20
18	Польські ономастичні та діалектологічні студії	Когнітивна лінгвістика як мовознавчий напрям. Люблінська етнолінгвістична школа	Опрацювання теоретичного матеріалу	4	2, 3, 7, 17, 19, 20

Примітка: * Лекції проводяться щотижня, а практичні заняття – через тиждень.

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітньо-професійній програмі та навчальному плану.

Здобувач зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, усі домашні завдання і тести виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвідувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до атестації.

До практичних занять здобувач має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. При виконанні індивідуальних завдань здобувач має дотримуватися політики доброчесності, яка полягає в недопустимості плагіату, компіляції (Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ХНУ) <https://bit.ly/3S6OrGt> У разі наявності плагіату здобувач отримує незадовільну оцінку і має виконати роботу повторно.

Критерії оцінювання результатів навчання

Детальна інформація про критерії оцінювання усіх видів навчальної роботи з навчальної дисципліни висвітлені у її робочій програмі, що розміщена у MOODLE ХНУ <https://msn.khnu.km.ua/> на сторінці дисципліни. Здобувачі усіх форм навчання мають вільний доступ до робочих програм та інших документів з організаційно-методичного забезпечення навчальної дисципліни.

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ <https://bit.ly/3beBE48> Кожен вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою і виставляється в електронному журналі обліку успішності з урахуванням вагових коефіцієнтів, визначених для кожного виду робіт.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється шляхом усного / письмового опитування, тестування в MOODLE. Водночас оцінюється рівень практичних умінь шляхом виконання різноманітних аудиторних та домашніх завдань, зокрема індивідуальних. Якщо студент отримав негативну оцінку з якогось виду роботи, то він повинен ліквідувати заборгованість в установленому порядку.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і складених позитивно з урахуванням коефіцієнтів вагомості і розраховується в автоматизованому режимі за відповідною програмою. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт. Залік виставляється здобувачам при отриманні з дисципліни від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться оцінка, що відповідає 4-бальній шкалі оцінювання, за шкалою ECTS – оцінка, що відповідає набраній здобувачем кількості балів.

Здобувачі мають право отримати знання з окремих тем дисципліни шляхом неформальної освіти і звернутися із заявою про перезарахування результатів неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ <https://bit.ly/3BG8kP9>.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				ІДЗ	Підсумковий контрольний захід
Теоретичне опитування (2 оцінки)	Практичне заняття (мінімум 2)	Тестовий контроль (усі)	Контрольна робота (одна)	Проект	Залік
0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	–

Під ІДЗ розуміється студентський **проект** на одну із запропонованих нижче тем (**рекомендації: роботи можна оформлювати в різних форматах: тези, стаття, есе, реферат, презентація, відеопроєкт тощо. Усі форми роботи повинні супроводжуватися списком використаної літератури та містити покликання на джерела**):

1. Опишіть процес становлення польської фонетичної системи мови, порівнюючи та зіставляючи матеріал, запропонований у працях Я. Паркоша, С. Зборовського, О. Копчинського, Я. Лося та З. Клеменевича.

2. Порівняйте структуру «Słownika współczesnego języka polskiego» за ред. Б. Дуная зі «Словником української мови» 11 т. (1970–1980).

3. Зіставте етимологічні словники – «Słownik etymologiczny języka polskiego» – за редакцією О. Брюкнера (Aleksander Brückner, 1927) Ф. Славського (Franciszek Sławski, 1952–1982) щодо особливостей укладання словникових статей, їхньої кількості, прикладів тощо.

4. Проаналізуйте етимологічні словники О. Брюкнера і Ф. Славського з погляду наявності запозичень з української літературної або діалектної мови.

5. Порівняйте 10 словникових статей на позначення тих самих понять у лексикографічних виданнях різних періодів.

6. Укладіть таблицю, висвітливши основні напрями розвитку мовознавства у середньопольській період.

7. Укладіть таблицю, висвітливши основні напрями розвитку мовознавства у добу Нової Польщі.

8. Опишіть зміни, які відбувалися в морфологічній структурі польської мови (на прикладі трьох граматик різних періодів).

9. Знайдіть інформацію про польських мовознавців українського походження та проаналізуйте їхній життєвий шлях і науковий доробок.

10. Запропонуйте інформацію про 5 відомих польських ономастів та їхні праці (бажано згрупувати окремо за напрямами – антропоніміка, топоніміка та ін.).

11. Запропонуйте інформацію про 5 відомих польських діалектологів та їхні праці.

12. Проаналізуйте «Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich» з погляду його значення для польського та українського мовознавства (перспектива його використання ономастами, діалектологами та представниками інших лінгвістичних галузей). Наведіть конкретні приклади.

13. Схарактеризуйте словник мови творів певного польського автора з погляду змісту і структури, означте його важливість для науки в цілому та мовознавства зокрема.

14. Проаналізуйте структуру «Słownika gwar polskich» (Т. 1–6). Випишіть 20 діалектних лексем, які перегукуються з українськими відповідниками, мотивуйте їхнє існування.

15. На прикладі етнолінгвістичних праць Є. Бартмінського (Польща) та В. Жайворонка (Україна) порівняйте етнокультурний підтекст 10 власних назв, із якими тісно переплетена доля та світогляд українського та польського народів.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ECTS	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

Контрольні питання з дисципліни.

1. Місце мовознавства у структурі філології. Мовознавчі поля.
2. Становлення і розвиток лінгвістичних традицій (мовознавство Стародавньої Індії, Китаю, арабське та японське мовознавство).
3. Розвиток лінгвістичної думки у Стародавній Греції та в Римі.
4. Мовознавство епохи Середньовіччя та Ренесансу.
5. Періодизації розвитку лінгвістичних учень і принцип історизму.
6. Слов'янське мовознавство у структурі світової лінгвістичної думки
7. Основні проблеми польської лінгвістики.
8. Зв'язок мовознавства з іншими науками.
9. Інтерлінгвістика як напрям у мовознавстві. Штучні мови. Есперанто.
10. І. Бодуен де Куртене та М. Крушевський як визначні представники структуралізму.
11. Розвиток класичного структуралізму в польській лінгвістиці в середині ХХ ст. (праці Є. Куриловича, З. Штігера та Т. Мілевського).
12. Зародження порівняльно-історичного мовознавства. Основні методи порівняльно-історичної лінгвістики.
13. Праці Є. Куриловича та їхнє значення для розвитку компаративістики.
14. Когнітивна лінгвістика. Моделювання картини світу у мові та мовних стереотипів.
15. Люблінська етнолінгвістична школа.
16. Старопольський період в історії розвитку польського мовознавства. Основні праці
17. Середньопольський період в історії розвитку польського мовознавства. Орфографічні та граматичні праці.

18. Середньопольський період в історії розвитку польського мовознавства. Лексикографічні праці.
19. Новопольський період в історії розвитку польського мовознавства. Розвиток лексикографії.
20. Новопольський період в історії розвитку польського мовознавства. Розвиток граматики.
21. Періодизація в історії розвитку польської мови: дописемний та писемний періоди.
22. Періодизація О. Брюкнера, Т. Лера-Сплавінського, С. Слонського, З. Клеменсевича, С. Урбаньчика.
23. Початки та розвиток польської орфографії.
24. Розвиток літературної польської мови.
25. «Трактат про орфографію» Я. Паркоша 1440 р.
26. Граматики польської мови середньопольського та новопольського періодів. Граматика С. Заборовського 1518 р.
27. «Ortografia polska» С. Мужинівського.
28. Перші словники польської мови. Латинсько-польський словник Бартоломея з Бидгоща 1531 р.
29. Словник «Lexikon latinopolonicum» Я. Мончинського.
30. Лексикографічні праці М. Фольмара та Г. Кнапського.
31. «Słownik języka polskiego» С. Б. Лінде (1771–1847 рр.),
32. Віленський словник 1861 р.,
33. Варшавський словник під редакцією Я. Карловича та А. Кринського.
34. Європейське мовознавство XVII–XVIII ст.
35. Актуальні напрями сучасної лінгвістики.
36. Мовознавча діяльність українських лінгвістів в галузі полоністики.
37. Внесок польських мовознавців у розвиток української мови.
38. Діалекти польської мови.
39. Теолінгвістика.
40. Ономастичні студії польських лінгвістів.

Рекомендована література

Основна література

1. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ: Академія, 2006. 464 с.
2. Historia językoznawstwa. URL : https://pl.wikipedia.org/wiki/Historia_jezykoznawstwa
3. Encyklopedia języka polskiego. Pod red. S. Urbańczyka, 2 wyd. Wrocław – Warszawa–Kraków, 1992. 568 s.
4. Klemensiewicz Z. Historia języka polskiego. Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1981. 654 s.
5. Торчинська Н. М. Історія польського мовознавства крізь призму періодизацій. *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика* : збірник наукових праць. Хмельницький : ФОП Бідюк Є. І., 2019. Випуск шостий. С. 119–127.
6. Торчинська Н. М. Розвиток польського мовознавства у середньопольський період. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства* : зб. наукових праць. Випуск 18. Хмельницький, 2019. С.54–61.
7. Історія польського мовознавства : методичні вказівки до проведення семінарських занять студентам спеціальності 035 «Філологія. Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – польська» (другий рівень – магістерський). Укладач Торчинська Н. М.; відповідальна за випуск Подлевська Н. В. Хмельницький, 2021. 52 с.

Додаткова література

8. Губич В. В. Кодифікація польської морфологічної термінології у «Граматиці польської мови» О. Копчинського і «Словнику польської мови» С. Б. Лінде. *Слов'янський збірник*. 2015. № 19. С. 264–277.
9. Губич В. В. Латинські запозичення у складі польської мовознавчої термінології середньопольської доби. *Слов'янський збірник*. 2016. № 20. С. 176–193.
10. Губич В. В. Польська лінгвістична термінологія в тримовному словнику М.А.Троца. *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур*: Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. Київ, 2016. Вип. 29. С. 36–43.
11. Тимошук Р. П. Лінгвістична термінологія у польській мові : лексикографічний аспект : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.03. Київ, 2012. 19 с.
12. Тимошук Р. П. Тлумачні словники в історії польської лексикографії. *Мовознавство. Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур*. 2010. Випуск 12. С. 188–193.
13. Тожиєва В. В. Лінгвістична термінологія польської мови в діахронному аспекті (середньопольська та новопольська доба): дис. ... канд. філол. наук; 10.02.03 – слов'янські мови. Одеса, 2019. 207 с.
14. Тожиєва В. В. Роль описових граматик, підручників і словників у формуванні лінгвістичної термінології польської мови. *Мова і культура*. Київ, 2018. Вип. 21. Т. 6 (195). С. 336–343.
15. Торчинська Н. М. Діалектне членування польської мови. *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика* : збірник наукових праць. Хмельницький : ФОП Бідюк Є. І., 2020. Випуск восьмий. С. 121–133.

- 16.Торчинська Н. М. Лексикографічні джерела в період Нової Польщі. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства* : зб. наукових праць. Хмельницький, 2020. Випуск 19. С. 98–104.
- 17.Торчинська Н. М. Роль польських лінгвістів в історії вивчення української мови. *Слов'янська філологія: історія, сьогодення, перспективи* : матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції. Умань : ВПЦ «Візаві», 2016. С. 95–104.
- 18.Торчинська Н.М. Символи як невід'ємний складник ментальності польського народу. *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика* : збірник наукових праць. Хмельницький : ФОП Бідюк Є. І., 2018. Випуск п'ятий. С. 223–228.
- 19.Торчинська Н. М. Сучасні гідронімічні студії в польському мовознавстві. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Вип.1(45). 2021. С. 428–434.
- 20.Bartmiński J. Stereotyp jako przedmiot lingwistyki. *Z problemów frezeologii polskiej i słowiańskiej*. Wrocław. Warszawa. Kraków. Gdańsk. Łódź,1985. S. 25–53.
- 21.Karaś H. Historia języka polskiego jako dyscyplina językoznawcza. URL : <https://slideplayer.pl/slide/12066500/>
- 22.Kuraszkiewicz W. Gramatyka historyczna języka polskiego. Warszawa, 1972.
- 23.Milewski T. Językoznawstwo. Warszawa, 1975.
24. Encyklopedia języka polskiego / pod red. S. Urbańczyka, 2 wyd. – Wrocław – Warszawa–Kraków, 1992. 568 s.
- 25.Urbańczyk S. Dwa staropolskie traktaty ortograficzne. *Studia Polonistyczne*. 1986–1987. XIV–XV. S. 313–320.
- 26.Urbańczyk S. Językoznawstwo polskie pierwszej poł. XIX wieku. Szkice z dziejów języka polskiego. Warszawa, 1968. S. 370–412.
- 27.Urbańczyk S. Słownictwo staropolskie a wyższa kultura. *Prace z dziejów języka polskiego*. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1979. S. 13–26.
- 28.Walczak B. Pochodzenie polskiego języka literackiego w świetle nowej metody. *Język. Teoria – Dydaktyka*. Kielce, 1990. S. 5–19.

Енциклопедії та словники

- 1.Encyklopedia języka polskiego / pod red. S. Urbańczyka, 2 wyd. Wrocław – Warszawa – Kraków, 1992.
- 2.Encyklopedia językoznawstwa ogólnego / pod red. K. Polańskiego. Wrocław, 1999.
- 3.Gołąb Z., Heinz A., Polański K. Słownik terminologii językoznawczej. Warszawa, 1968.
- 4.Płociennik I., Podlaska D. Słownik wiedzy o języku. Bielsko-Biała, 2004.
- 5.Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny / pod red. H Zgórkowej. Poznań, 1998.
- 6.Słoński S. Historia języka polskiego w zarysie. Lwów, 1934. 335 s.
- 7.Słownik gwar polskich. T. 1–6. URL: <https://rcin.org.pl/dlibra/publication/15429#info;https://archive.org/details/sownikgwarpolsk00kargoog/page/n487>

Електронний університет:

1.Модульне середовище для навчання (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни, зокрема й тестові завдання для поточного та семестрового контролю знань). Пошук – Кафедра слов'янської філології – ОПП «Філологія. Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – польська» «Історія польського мовознавства» (Торчинська Н. М.)».

2.Модульне середовище для навчання MOODLE. URL: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5687>

3.Електронна бібліотека університету. URL: <http://library.khmnu.edu.ua/>